

บทความวิจัย

การสร้างแพลตฟอร์มคลังข้อมูลดิจิทัลสำหรับมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมของเขตดุสิต เพื่อนำไปสู่การขับเคลื่อนเชิงนโยบาย

Creating a Digital Database Platform for the Intangible Cultural Heritage of Dusit District to Drive Policy Initiatives

ยุทธพงษ์ ลีลากิจไพศาล^{1*}, ธัญญภัทร์ ศรีเนธิยวสิน¹, สударัตน์ เทพพิมล¹, สฤณี ศรีโยธิน¹, และ เชษฐา ทรัพย์เย็น²
Yutthapong Leelakitpaisarn^{1*}, Tananyaphat Srinathiyawasin¹, Sudarat Teppimol¹, Sarid Sriyothin¹,
and Chettha Sapyen²

Received: 11 November 2024

Revised: 17 April 2025

Accepted: 21 April 2025

Abstract

The objectives of this research are to study and compile a body of knowledge about the intangible cultural heritage of Dusit District with community participation, and to promote and raise awareness among the community about the knowledge and the value of its cultural practices. Additionally, this research focuses on developing a digital intangible cultural heritage knowledge platform for the Dusit District to drive policy implementation. The research follows the Research and Development (R&D) model. The key informants were selected through purposive sampling from officials of Dusit District, academics, executives, local scholars, entrepreneurs, as well as representatives of government and private organizations related to Dusit's heritage for a total of 25 participants. The research tools used in this study included data recording forms for surveys, in-depth interview forms, and discussion notes for focus group meetings. Data analysis was conducted through content analysis, with data triangulation employed to ensure the reliability of the findings. Logical

¹ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยสวนดุสิต

¹ Faculty of Humanities and Social Sciences, Suan Dusit University

² วิทยาลัยพัฒนามหานคร มหาวิทยาลัยนวมินทราธิราช

² Institute of Metropolitan Development, Navamindradhiraj University

* ผู้ให้การติดต่อ (Corresponding e-mail: yl6767@hotmail.com)

connections were made between the findings. The digital intangible cultural heritage knowledge platform for Dusit District was created in order to lead to policy-driven outcomes.

The findings revealed that the key components for driving the platform included promoting the platform, public relations, and creating access channels to raise public awareness. Strengthening the platform is achieved through collaboration between the government, relevant agencies, tourists, and the public, with the initiative goals. The components of the initiative goals include participation from all sectors, income for the community, growth in tourist numbers, higher tax revenues, increased platform visitors, and added value to local goods and services. The benefits of the research are that the community systematically collects data, and stakeholders can concretely utilize the data.

Keywords: *Driving Policy, Digital Platform, Database, Intangible Cultural Heritage*

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาและรวบรวมชุดความรู้เกี่ยวกับมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมของเขตดุสิต โดยชุมชนมีส่วนร่วม เพื่อเสริมสร้างและปลูกจิตสำนึกชุมชนให้รู้และเห็นคุณค่ามรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมของชุมชน นอกจากนั้น การวิจัยมุ่งเน้นการสร้างแพลตฟอร์มคลังข้อมูลดิจิทัลภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมของเขตดุสิต เพื่อนำไปสู่การขับเคลื่อนเชิงนโยบาย การวิจัยทำตามรูปแบบการวิจัยและพัฒนา โดยการเลือกกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญด้วยวิธีการเลือกแบบเจาะจง จากเจ้าหน้าที่ของเขตดุสิต นักวิชาการ ผู้บริหาร ประชาชนชาวบ้าน ผู้ประกอบการ รวมทั้งหน่วยงานราชการและเอกชนที่เกี่ยวข้องกับมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมเขตดุสิต จำนวนทั้งหมด 25 คน เครื่องมือการวิจัยคือ แบบบันทึกข้อมูลการสำรวจ แบบสัมภาษณ์เชิงลึก และแบบบันทึกประเด็นการสนทนาในการประชุมกลุ่มย่อย วิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีวิเคราะห์เนื้อหา มีการตรวจสอบข้อมูลสามเส้าเพื่อให้เกิดความเชื่อมั่นของผลการวิจัย มีการเชื่อมโยงในเชิงเหตุผลระหว่างข้อค้นพบ การสร้างแพลตฟอร์มคลังข้อมูลดิจิทัลมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมของเขตดุสิต เพื่อนำไปสู่การขับเคลื่อนเชิงนโยบาย

ผลการวิจัยพบว่า ในเรื่องการดำเนินการขับเคลื่อนแพลตฟอร์ม สิ่งสำคัญประกอบด้วย การผลักดันแพลตฟอร์ม การประชาสัมพันธ์ และการสร้างช่องทางการเข้าถึง เพื่อให้เกิดการสร้างการรับรู้แก่คนทั่วไป การสร้างความเข้มแข็งให้แก่แพลตฟอร์มสำเร็จได้จากความร่วมมือระหว่างรัฐบาล หน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง นักท่องเที่ยว และภาคประชาชน พร้อมด้วยเป้าหมายของการขับเคลื่อน ได้แก่ การมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน รายได้แก่ชุมชน จำนวนนักท่องเที่ยวที่เพิ่มขึ้น การเก็บภาษีที่เพิ่มขึ้น จำนวนคนเข้าชมแพลตฟอร์มเพิ่มขึ้น และมูลค่าเพิ่มของสินค้ากับบริการในชุมชน ประโยชน์ที่ได้จากงานวิจัย คือ ชุมชนมีการเก็บรวบรวมข้อมูลอย่างเป็นระบบ และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องสามารถนำข้อมูลไปใช้ได้อย่างเป็นรูปธรรม

คำสำคัญ: *การขับเคลื่อนเชิงนโยบาย, แพลตฟอร์มดิจิทัล, คลังข้อมูล, มรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม*

บทนำ

เขตดุสิตเป็น 1 ใน 50 สำนักงานเขตของกรุงเทพมหานคร เป็นเขตการปกครองของกรุงเทพมหานคร พื้นที่การปกครองแบ่งเป็น 5 แขวง ได้แก่ แขวงดุสิต แขวงวชิรพยาบาล แขวงสวนจิตรลดา แขวงสี่แยกมหานาค และแขวงถนนนครไชยศรี โดยมีพื้นที่ประมาณ 10.66 ตารางกิโลเมตร ประกอบไปด้วยแหล่งการค้า แหล่งที่อยู่อาศัยที่หนาแน่น เป็นเขตทหาร รวมทั้งมีแหล่งท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์และศิลปวัฒนธรรมที่หลากหลาย นอกจากนี้ยังเป็นสถานที่ตั้งของรัฐบาล กระทรวงต่าง ๆ และพระราชวัง จึงทำให้เขตนี้มีลักษณะราวกับว่าเป็นเขตการปกครองส่วนกลางของประเทศไทย นอกจากนี้เขตดุสิตมีสถานที่สำคัญทางประวัติศาสตร์จำนวนมาก สอดคล้องกับประวัติศาสตร์และความเป็นมาตั้งแต่สมัยกรุงศรีอยุธยาต่อเนื่องมาจนถึงกรุงรัตนโกสินทร์ ที่ยาวนานกว่า 300 ปี และยังคงปรากฏอยู่ในปัจจุบัน เช่น พระราชวังดุสิต วังสุโขทัย วังสวนกุหลาบ นอกจากนี้ยังมีวัดสำคัญ ๆ เช่น วัดเบญจมบพิตรดุสิตวนาราม วัดราชาธิวาส วัดน้อยนพคุณ วัดเทพราชกุญชร วรวิหาร วัดราชาธิวาสการามวรวิหาร (Dusit District Office, 2023)

มรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม เป็นรากฐานของเอกลักษณ์และวัฒนธรรมที่สืบทอดต่อกันมาเป็นเวลานาน เป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัว ทำให้คนในท้องถิ่นรู้สึกภาคภูมิใจในรากเหง้าทางวัฒนธรรม และช่วยสร้างความสามัคคีในสังคม โดยสะท้อนผ่านประเพณี ความเชื่อ ภาษา หรือศิลปะ ซึ่งช่วยเสริมสร้างความภาคภูมิใจและความมั่นคงในอัตลักษณ์ของแต่ละชุมชน วัฒนธรรมท้องถิ่นเหล่านี้เสี่ยงต่อการถูกกลืนหาย การรักษา มรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมจึงเป็นการช่วยปกป้องรากเหง้าของแต่ละชุมชนให้คงอยู่ และช่วยให้คนรุ่นหลังเข้าใจคุณค่าและความสำคัญของวัฒนธรรมดั้งเดิม ภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมทำหน้าที่เป็นสะพานที่เชื่อมโยงความรู้และประสบการณ์จากอดีตสู่ปัจจุบัน และช่วยสืบทอดให้คนรุ่นหลังได้เรียนรู้และต่อยอดในการพัฒนาสังคมในอนาคต การอนุรักษ์และพัฒนา มรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมไม่เพียงแค่ปกป้องอดีต แต่ยังช่วยสร้างความยั่งยืนในอนาคตอีกด้วย

จากการกำหนดกลุ่มสถาบันอุดมศึกษา มหาวิทยาลัยสวนดุสิตจัดอยู่ในกลุ่มพัฒนาชุมชนท้องถิ่นหรือชุมชนอื่น (Area-based and Community Engagement) จึงเป็นที่มาของการสร้างแพลตฟอร์มคลังข้อมูลดิจิทัลภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมของเขตดุสิต เพื่อใช้เป็นส่วนหนึ่งในการขับเคลื่อนการพัฒนาเชิงพื้นที่ ซึ่งมาจากการศึกษารวบรวมชุดความรู้เกี่ยวกับมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมของเขตดุสิต โดยชุมชนมีส่วนร่วม เพื่อเสริมสร้างและปลูกจิตสำนึกให้ชุมชนรู้และเห็นคุณค่ามรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมของชุมชน ในการเก็บข้อมูลพบว่า ข้อมูลมรดกทางวัฒนธรรมของเขตดุสิตยังไม่มีระบบบันทึกเป็นลายลักษณ์อักษรที่มีการตรวจสอบอย่างถูกต้องมากนัก ยังคงเป็นเรื่องเล่าต่อกันมา ซึ่งมีความเสี่ยงที่จะสูญหายไป สอดคล้องกับการสัมภาษณ์ผู้อำนวยการเขตดุสิต พบว่า ปัญหาของเขตดุสิตในปัจจุบัน คือ ขาดการจัดเก็บและรวบรวมข้อมูลมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมของเขตดุสิตที่เป็นระบบ ข้อมูลส่วนใหญ่รวมอยู่กับข้อมูลของกรุงเทพมหานคร ซึ่งเป็นข้อมูลกว้าง ๆ ไม่เจาะลึก คนในชุมชนไม่ทราบว่าชุมชนมีมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม มีประวัติความเป็นมาอย่างไร ทั้งที่เขตดุสิตเป็นชุมชนเก่าแก่ที่มีประวัติศาสตร์มานาน มีเอกลักษณ์เฉพาะตัว และยังคงสืบทอดมาถึง

ทุกวันนี้ ซึ่งประวัติศาสตร์ที่มีมาอย่างยาวนานจะอยู่คู่กับชุมชนต่อไปได้หากมีการเก็บข้อมูลที่ถูกต้องและมีความน่าเชื่อถือ

จากสาเหตุดังกล่าวข้างต้น คณะผู้วิจัยจึงทำการศึกษาการสร้างแพลตฟอร์มคลังข้อมูลดิจิทัลภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมของเขตดุสิต เพื่อให้เห็นแนวทางของการนำแพลตฟอร์มคลังข้อมูลดิจิทัลภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมของเขตดุสิตไปขับเคลื่อนเชิงนโยบาย อันจะนำไปสู่การสร้างให้เกิดความยั่งยืนของข้อมูลต่าง ๆ โดยมุ่งหวังจะให้เกิดการขับเคลื่อนในด้านการท่องเที่ยวชุมชน สร้างการดึงดูดนักท่องเที่ยวให้เกิดความต้องการเข้ามาท่องเที่ยวในเขตดุสิตที่มีประวัติศาสตร์อันทรงคุณค่ามายาวนาน มีสิ่งที่มีคุณค่าและเป็นเอกลักษณ์ของสถานที่และของชุมชน โดยมุ่งหวังให้ชุมชนได้รู้ถึงรากเหง้าของชุมชน เพื่อให้เกิดความภาคภูมิใจ เกิดการเห็นคุณค่า และเกิดความรู้สึกหวงแหน จนนำไปสู่การดูแลรักษาอย่างถูกต้อง โดยนำองค์ความรู้ไปใช้ให้เกิดประโยชน์แก่ชุมชนมากที่สุด ผ่านการนำองค์ความรู้ไปต่อยอดในการสร้างรายได้ให้ชุมชน จนนำไปสู่การสร้างเศรษฐกิจสร้างสรรค์

วัตถุประสงค์การวิจัย

ศึกษารวบรวมชุดความรู้เกี่ยวกับมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมของเขตดุสิต เพื่อการสร้างแพลตฟอร์มคลังข้อมูลดิจิทัลภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมของเขตดุสิต และนำไปสู่การขับเคลื่อนเชิงนโยบาย

การทบทวนวรรณกรรม

การขับเคลื่อนนโยบายสาธารณะ

นโยบายสาธารณะ หมายถึง แนวทางกว้าง ๆ ที่รัฐบาลของประเทศใดประเทศหนึ่ง ได้กำหนดขึ้นเป็นโครงการ แผนการหรือกำหนดการเอาไว้ล่วงหน้า เพื่อเป็นหนทางชี้แนะให้มีการปฏิบัติต่าง ๆ ตามมา เพื่อให้บรรลุเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ (Warathummo, Santacitto, & Sodprasert, 2021) โดยเป็นทิศทางหรือแนวทางที่สังคมโดยภาพรวมเห็นว่าสังคมควรเดินทางไปในแนวทางนั้น ซึ่งอาจเกิดจากความคิดริเริ่มของรัฐบาล ของภาคเอกชน หรือภาคประชาชน (Phundeamvong, 2016) รวมทั้งเป็นเครื่องมือที่รัฐบาลใช้บริหารประเทศซึ่งส่งผลต่อชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชน นโยบายสาธารณะที่ดีเมื่อนำไปปฏิบัติให้เกิดผลจะช่วยแก้ไขปัญหาและตอบสนองความต้องการบางอย่างของประชาชนได้ (SDG Move Team, 2021)

การดำเนินการตามนโยบาย (Policy Implementation) ถือเป็นขั้นตอนสำคัญในกระบวนการนโยบายสาธารณะ (Public Policy Process) โดยมีบทบาทเชื่อมโยงระหว่างการกำหนดนโยบาย (Policy Formulation) และผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นจริง โดยการนำแนวคิดไปสู่การขับเคลื่อนในทางปฏิบัติ ผ่านการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนที่เหมาะสมกับบริบททางสังคมและเศรษฐกิจ เพื่อให้ส่งผลกระทบโดยตรงต่อกลุ่มเป้าหมายและประชาชนทั่วไป

สรุปได้ว่า การขับเคลื่อนนโยบายสาธารณะ หมายถึง การขับเคลื่อนแนวทางหรือเครื่องมือที่รัฐใช้ในการบริหารประเทศ กำหนดทิศทางการขับเคลื่อนตามแนวทางที่สังคมเห็นว่าเกิดประโยชน์ต่อภาพรวม เพื่อ

ช่วยแก้ไขปัญหาและตอบสนองความต้องการของประชาชน ซึ่งอาจมาจากภาครัฐ ภาคเอกชน หรือภาคประชาชน โดยมุ่งหวังเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย หรือวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

คลังข้อมูลดิจิทัล

คลังข้อมูลเป็นศูนย์กลางในการรวบรวมข้อมูลจำนวนมากที่มาจากหลายแหล่ง ซึ่งช่วยให้องค์กรสามารถวิเคราะห์ข้อมูลเชิงลึกทางธุรกิจเพื่อการตัดสินใจ และเมื่อเวลาผ่านไปข้อมูลที่จัดเก็บไว้จะมีประโยชน์ และมีคุณค่าสำหรับนักวิทยาศาสตร์ข้อมูลและนักวิเคราะห์ข้อมูลเชิงธุรกิจ (Singhasuwan, 2022) โดยมีรายละเอียดดังนี้

1.1 ลักษณะของระบบคลังข้อมูล

ลักษณะของระบบคลังข้อมูลที่แตกต่างจากฐานข้อมูลปฏิบัติการ ประกอบด้วย 4 ประการ คือ การจัดกลุ่มตามเนื้อหาของข้อมูล การรวมข้อมูลเป็นหนึ่งเดียว ความสัมพันธ์กับเวลา และความเสถียรของข้อมูล (Komkom, 2009)

1.2 สถาปัตยกรรมคลังข้อมูล

สถาปัตยกรรมคลังข้อมูล (Data Warehouse Architecture) เป็นโครงสร้างมาตรฐานที่ใช้อธิบายเพื่อให้เข้าใจแนวคิดและกระบวนการของคลังข้อมูลนั้น ๆ

1.2.1 Centralized Data Warehouse Database Architecture หมายถึง รูปแบบของสถาปัตยกรรมของคลังข้อมูลที่ Data Warehouse Database นั้นถูกเก็บเป็นกลุ่มก้อนเดียวกัน

1.2.2 Distributed Data Warehouse Database Architecture หรือ Distributed Architecture หมายถึง สถาปัตยกรรมของคลังข้อมูลที่ Data Warehouse Database มีการกระจายตัวออกโดยอาจกระจายอยู่บน Hard Disk ตัวเดียวกันหรือคนละตัวแต่มีฐานข้อมูลมากกว่าหนึ่งตัวที่ถูกใช้

1.3 แนวทางในการพัฒนาค้างข้อมูล

การจำแนกประเภทของการพัฒนาจะพิจารณาจากลักษณะและลำดับเวลา ก่อน-หลัง มี 3 วิธี คือ การพัฒนาค้างข้อมูลด้วยหลักการพัฒนาจากบนลงล่าง การพัฒนาค้างข้อมูลด้วยหลักการพัฒนาจากล่างขึ้นบน และการพัฒนาด้วยหลักการผสม

1.4 ตัวอย่างคลังข้อมูลที่พบในประเทศไทย

1.4.1 คลังข้อมูลและความรู้ระบบสุขภาพ ของสถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข (วสตร.) ซึ่งได้รวบรวมองค์ความรู้ด้านระบบสุขภาพ เช่น งานวิจัย บทความ เอกสารเผยแพร่ และเอกสารอื่น ๆ

1.4.2 คลังข้อมูลงานวิจัยไทย ของสำนักงานการวิจัยแห่งชาติ (วช.) ซึ่งรวบรวมโครงการวิจัยที่อยู่ระหว่างดำเนินการ ข้อมูลผลงานวิจัย ข้อมูลนักวิจัย องค์ความรู้ด้านการวิจัยและนวัตกรรม รวมถึงวิทยานิพนธ์จากสถาบันการศึกษาต่าง ๆ

1.4.3 คลังข้อมูลการวิจัยการเกษตรไทย ของสำนักงานพัฒนาการวิจัยการเกษตร (องค์การมหาชน) โดยเป็นการพัฒนาและบูรณาการฐานข้อมูลความรู้ดิจิทัลด้านการเกษตร เพื่อให้บริการข้อมูลความรู้งานวิจัยแบบ ณ จุดเดียว หรือ Single Window ในการเข้าถึงความรู้ด้านการเกษตรแบบเชื่อมโยง

1.5 คลังข้อมูลดิจิทัลของมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม

คลังข้อมูลดิจิทัล เป็นกระบวนการแปลงข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการเก็บรักษาศิลปะ วัฒนธรรม ให้อยู่ในรูปแบบดิจิทัล ซึ่งข้อมูลจะถูกเก็บอย่างเป็นระบบและนำมาใช้ได้ง่าย โดยใช้เทคโนโลยีเข้ามาช่วยในการจัดการองค์ความรู้ด้านวัฒนธรรมเพื่อการอนุรักษ์ หรือเรียกว่า “เทคโนโลยีเพื่อการอนุรักษ์” หรือ Preservation Technology เป็นเทคโนโลยีสำหรับการเก็บรักษาให้ข้อมูลทางวัฒนธรรม สามารถใช้เป็นหลักฐานสืบค้นทางประวัติศาสตร์ มีความสำคัญในการบริหารจัดการคลังข้อมูลวัฒนธรรมผ่านองค์ความรู้ของชุมชนเครือข่ายที่เข้มแข็ง เป็นฐานความรู้ด้านวัฒนธรรม เพื่อสร้างรูปแบบที่นำใช้งานและง่ายต่อการเข้าถึงข้อมูล (Pantiya, 2019)

มรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม

มรดกทางวัฒนธรรม หมายถึง ความรู้ การแสดงออก การประเพณีปฏิบัติหรือทักษะทางวัฒนธรรมที่แสดงออกผ่านบุคคล เครื่องมือ หรือวัตถุ ซึ่งบุคคล กลุ่มบุคคล หรือชุมชนยอมรับและรู้สึกเป็นเจ้าของร่วมกัน และมีการสืบทอดกันมาจากคนรุ่นหนึ่งไปยังอีกรุ่นหนึ่ง โดยอาจมีการปรับเปลี่ยนเพื่อตอบสนองต่อสภาพแวดล้อมของตน (Act on the Promotion and Conservation of Intangible Cultural Heritage Act, B.E. 2559, 2016) สำหรับกฎหมายที่ให้ความคุ้มครองมรดกทางวัฒนธรรม องค์การการศึกษา วิทยาศาสตร์ และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ และกฎหมายประเทศต่าง ๆ ทั้งในแถบทวีปยุโรปและเอเชีย ได้แบ่งประเภทของวัฒนธรรมออกเป็น 2 ประเภท คือ มรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องได้ (Tangible Cultural Heritage) เช่น โบราณวัตถุ โบราณสถาน แหล่งโบราณคดีงานจิตรกรรม เป็นต้น และมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ (Intangible Cultural Heritage) หรือตามกฎหมายไทยที่เรียกว่า “มรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม” ได้แก่ ภาษา ศิลปะการแสดง งานช่างฝีมือดั้งเดิม เป็นต้น (Department of Cultural Promotion, 2016)

มรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมจำแนกออกเป็น 6 สาขา (Department of Cultural Promotion, 2022) ดังนี้

1. วรรณกรรมพื้นบ้านและภาษา

ภาษา หมายถึง เครื่องมือที่ใช้สื่อสารในวิถีชีวิตของแต่ละกลุ่มชน ซึ่งสะท้อนโลกทัศน์ ภูมิปัญญา และวัฒนธรรมของแต่ละกลุ่มชน ทั้งเสียงพูด ตัวอักษร หรือสัญลักษณ์ ภาษา แบ่งออกเป็น 4 ประเภท ดังต่อไปนี้ (1) ภาษาไทย (2) ภาษาไทยถิ่น (3) ภาษากลุ่มชาติพันธุ์ และ (4) ภาษาสัญลักษณ์

วรรณกรรมพื้นบ้าน หมายความว่าเรื่องราวที่ถ่ายทอดอยู่ในวิถีชีวิตชาวบ้าน ด้วยวิธีการบอกเล่า เขียนเป็นลายลักษณ์อักษร หรือเป็นภาพ วรรณกรรมพื้นบ้าน แบ่งออกเป็น 7 ประเภท ดังต่อไปนี้ (1) นิทานพื้นบ้าน (2) ตำนานพื้นบ้าน (3) บทร้องพื้นบ้าน (4) บทสวดหรือบทกล่าวในพิธีกรรม (5) สำนวนสุภาษิต (6) ปริศนาคำทาย และ (7) คำรา

2. ศิลปะการแสดง

ศิลปะการแสดง หมายความว่า การแสดงดนตรี การขับร้อง การรำ การเต้น และละครที่แสดงเป็นเรื่องราว ทั้งที่เป็นการแสดงตามขนบแบบแผน หรือมีการประยุกต์เปลี่ยนแปลง การแสดงที่เกิดขึ้นนั้นเป็นการแสดงสดต่อหน้าผู้ชม และมีจุดมุ่งหมายเพื่อความงาม ความบันเทิง หรือเป็นงานแสดงที่ก่อให้เกิดการคิด วิพากษ์ นำสู่การพัฒนาและเปลี่ยนแปลงสังคม

3. แนวปฏิบัติทางสังคม พิธีกรรม ประเพณี และงานเทศกาล

แนวปฏิบัติทางสังคม พิธีกรรม ประเพณี และเทศกาล หมายความว่า การประพฤติปฏิบัติและการทำกิจกรรมในแนวทางเดียวกันของคนในชุมชนที่สืบทอดกันมาบนหนทางของมรดกวิถี นำไปสู่สังคมแห่งสันติสุข แสดงถึงอัตลักษณ์ของชุมชนหรือกลุ่มชาติพันธุ์

4. ความรู้และการปฏิบัติเกี่ยวกับธรรมชาติและจักรวาล

ความรู้และการปฏิบัติเกี่ยวกับธรรมชาติและจักรวาล หมายความว่า องค์ความรู้ วิธีการ ทักษะ ความเชื่อ แนวปฏิบัติและการแสดงออกที่เกิดจากการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างคนกับสภาพแวดล้อมตามธรรมชาติ เพื่อการดำรงชีวิต

5. งานช่างฝีมือดั้งเดิม

งานช่างฝีมือดั้งเดิม หมายความว่า งานที่สร้างสรรค์ขึ้นจากภูมิปัญญา ทักษะฝีมือช่าง การเลือกใช้วัสดุ เครื่องมือ อุปกรณ์ และกลวิธีการสร้างสรรค์ที่แสดงถึงลักษณะเฉพาะ สะท้อนพัฒนาการทางสังคมและวัฒนธรรมที่สืบทอดกันมา

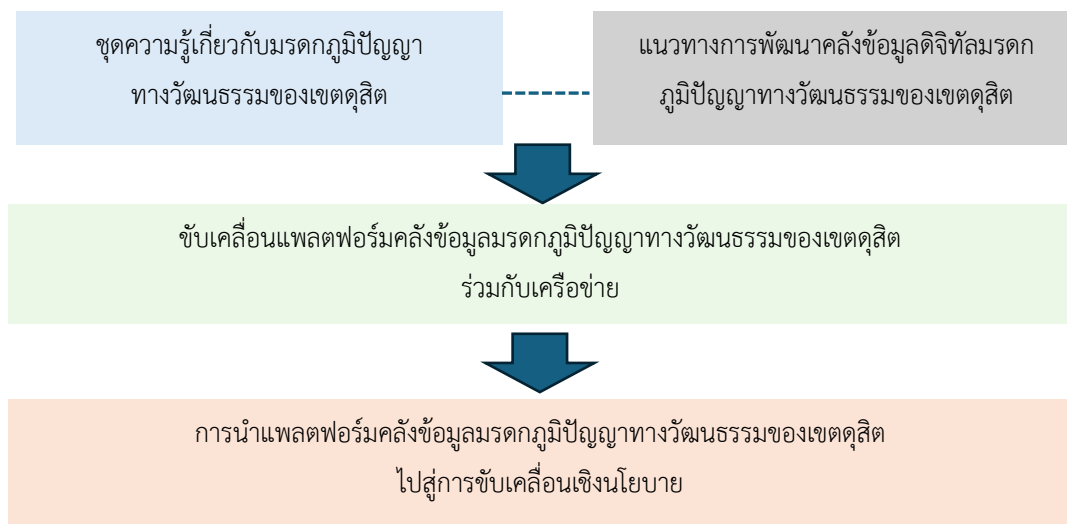
6. การเล่นพื้นบ้าน กีฬาพื้นบ้าน และศิลปะการต่อสู้ป้องกันตัว

การเล่นพื้นบ้าน กีฬาพื้นบ้าน และศิลปะการต่อสู้ป้องกันตัว หมายความว่า กิจกรรมทางกายและการออกกำลังกาย เพื่อความสนุกสนานเพลิดเพลิน เพื่อชัยชนะ เพื่อการป้องกันตัว หรือเพื่อเชื่อมความสัมพันธ์ มีรูปแบบและวิธีการเล่นตามลักษณะเฉพาะของท้องถิ่นที่ปฏิบัติกันอยู่ในประเทศไทย และมีเอกลักษณ์สะท้อนวิถีไทย

การสืบสานและอนุรักษ์มรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมไทยมีความสำคัญมากในปัจจุบัน เนื่องจากมรดกภูมิปัญญาเป็นสิ่งที่สำคัญและส่งเสริมความเป็นอยู่ของชุมชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการสืบสานและบูรณาการภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม เพื่อแสดงถึงความเป็นไทย สะท้อนวิถีชีวิต และวัฒนธรรม รวมถึงความเชื่อของชุมชน ซึ่งประกอบไปด้วยศิลปะ ดนตรี การแต่งกาย การทำอาหาร การแสดง การประดิษฐ์ ฯลฯ (Jaisuda, 2021) การอนุรักษ์มรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมไทยสามารถทำได้โดยหลายวิธี เช่น การบันทึกข้อมูลทางเอกสาร ศิลปะการแสดง การสื่อสาร การจัดทำพื้นที่การจัดแสดง และการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการบันทึกและเผยแพร่ข้อมูล ช่วยส่งเสริมให้มรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมไทยมีการสืบสานและบำรุงรักษาอย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น โดยนำเสนอข้อมูลในรูปแบบของภาพถ่าย วีดีโอ และคำอธิบายให้กับสาธารณชนได้เข้าถึงและเรียนรู้ จนนำไปสู่การอนุรักษ์สืบสานมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม

กรอบแนวคิดการวิจัย

กรอบแนวคิดการสร้างแพลตฟอร์มคลังข้อมูลดิจิทัลภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมของเขตดุสิต เพื่อนำไปสู่การขับเคลื่อนเชิงนโยบาย ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิด

ที่มา: การสังเคราะห์โดยผู้วิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

ในการดำเนินการวิจัยได้ทำการศึกษาจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เพื่อศึกษารวบรวมชุดความรู้เกี่ยวกับมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมของเขตดุสิต โดยชุมชนมีส่วนร่วม รวมถึงเสริมสร้างและปลูกจิตสำนึกให้ชุมชนรู้และเห็นคุณค่ามรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมของชุมชน ประกอบไปด้วย ผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholder) หรือผู้ที่มีบทบาทหน้าที่เกี่ยวข้องกับข้อมูลมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมเขตดุสิต ด้านการกำกับดูแลหรือด้านการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการเก็บรวบรวมข้อมูล การเก็บรักษาข้อมูล การจัดแสดงข้อมูล หรือการใช้ประโยชน์ข้อมูล การเลือกผู้ให้ข้อมูลสำคัญใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จากเจ้าหน้าที่ของเขตดุสิต นักวิชาการ ผู้บริหาร ปราชญ์ชาวบ้าน และผู้ประกอบการ รวมทั้งหน่วยงานราชการและเอกชนที่เกี่ยวข้องกับมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมเขตดุสิต รวมทั้งสิ้น 25 คน โดยผู้ให้ข้อมูลสำคัญเป็นผู้เกี่ยวข้องกับชุมชน มีความรู้ทางด้านวัฒนธรรมที่สั่งสมมา รวมทั้งมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการขับเคลื่อนงานในระดับชุมชน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แบบบันทึกข้อมูลการสำรวจ (Survey Form) เป็นแบบเอกสารที่กำหนดประเด็นที่สำรวจ ได้แก่ ผู้รับผิดชอบดำเนินการ สภาพที่เคยเป็นมา และสภาพที่เป็นอยู่ในปัจจุบันของข้อมูลมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม เขตดุสิต

2. แบบสัมภาษณ์เชิงลึกเกี่ยวกับมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมของเขตดุสิต ด้านวรรณกรรมพื้นบ้านและ ภาษา ศิลปะการแสดง แนวปฏิบัติทางสังคม พิธีกรรม ประเพณีและเทศกาล ความรู้และการปฏิบัติเกี่ยวกับธรรมชาติและจักรวาล งานช่างฝีมือดั้งเดิม การเล่นพื้นบ้าน กีฬาพื้นบ้าน และศิลปะการต่อสู้ป้องกันตัว เป็นแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง (Semi-structure Interview Form) ที่ประกอบด้วยประเด็นคำถามเกี่ยวกับการดำเนินการที่ผ่านมา สภาพปัจจุบัน ปัญหา ผลกระทบ และเป้าประสงค์ที่จะดำเนินการต่อไป ผู้ให้คำสัมภาษณ์มีอิสระในการเล่าเรื่องและแสดงความคิดเห็นได้อย่างเสรี

3. แบบบันทึกประเด็นการสนทนาในการประชุมกลุ่มย่อย เพื่อหาแนวทางการพัฒนาข้อมูลมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมเขตดุสิตในรูปแบบของหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (E-book) ฉบับ ไทย-อังกฤษ-จีน-ญี่ปุ่น เพื่อให้ได้ข้อมูลดิจิทัลที่น่าเชื่อถือ เป็นปัจจุบัน และสามารถนำไปใช้อ้างอิงได้

คณะผู้วิจัยตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ โดยทุกเครื่องมือมีผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบพิจารณาความถูกต้อง ความชัดเจน และความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Evidence Based on Instrument Content) มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. แบบบันทึกข้อมูลการสำรวจ นำแบบสำรวจที่สร้างขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ และนำมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญ ก่อนนำไปทดลองใช้

2. แบบสัมภาษณ์เชิงลึกเกี่ยวกับมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมของเขตดุสิต สร้างข้อคำถามเพื่อประกอบการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) โดยนำข้อมูลจากการลงพื้นที่และการทบทวนวรรณกรรมเป็นแนวทางในการสร้างข้อคำถาม และนำเสนอผู้เชี่ยวชาญเพื่อให้ข้อเสนอแนะ จากนั้นจึงนำมาปรับปรุงแก้ไข ก่อนนำไปทดลองใช้

3. แบบบันทึกประเด็นการสนทนาในการประชุมกลุ่มย่อย เพื่อหาแนวทางการพัฒนาข้อมูลมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมเขตดุสิตในรูปแบบของหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ฉบับ ไทย-อังกฤษ-จีน-ญี่ปุ่น ด้วยการสร้างข้อคำถามเพื่อประกอบในแบบบันทึกประเด็นการสนทนา โดยนำข้อมูลจากการลงพื้นที่และการทบทวนวรรณกรรมเป็นแนวทางในการสร้างข้อคำถาม นำเสนอผู้เชี่ยวชาญเพื่อให้ข้อเสนอแนะ จากนั้นจึงนำมาปรับปรุงแก้ไข ก่อนนำไปทดลองใช้

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์เชิงลึก ด้วยวิธีวิเคราะห์เนื้อหาจากคำตอบที่ได้ โดยใช้เทคนิคสามเส้าเพื่อหาความสมบูรณ์ของข้อมูลทั้งหมด

2. วิเคราะห์ผลการจัดประชุมกลุ่มย่อย ในแต่ละประเด็นคำถาม โดยการตีความหมายด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา

3. ตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมเขตดุสิต โดยการพิจารณาความสอดคล้องกันของข้อมูลที่ได้จากเอกสาร จากภาคสนาม และจากข้อมูลบุคคล รวมทั้งตรวจสอบความครบถ้วนโดยพิจารณาจากการเชื่อมโยงของข้อมูลจากจุดเริ่มต้นจนถึงจุดสิ้นสุด

ผลการวิจัย

จากการศึกษาการสร้างแพลตฟอร์มคลังข้อมูลดิจิทัลภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมของเขตดุสิต เพื่อนำไปสู่การขับเคลื่อนเชิงนโยบาย อธิบายได้ดังนี้

การศึกษารวบรวมชุดความรู้เกี่ยวกับมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมของเขตดุสิต ได้มาจากการสัมภาษณ์ผู้นำชุมชนต่าง ๆ ในเขตดุสิต กรุงเทพมหานคร ตามแบบจัดทำรายการเบื้องต้นมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมเขตดุสิต จากกรมส่งเสริมวัฒนธรรม กระทรวงวัฒนธรรม โดยเก็บข้อมูลเกี่ยวกับสาระสำคัญของวัฒนธรรม ประวัติความเป็นมา ลักษณะเฉพาะที่มีความโดดเด่น เครื่องมือ อุปกรณ์ ที่ใช้ในวัฒนธรรม กระบวนการของวัฒนธรรม คุณค่าของวัฒนธรรมที่สำคัญ บทบาทของชุมชนที่มีต่อวัฒนธรรม สถานะของวัฒนธรรม ผู้สืบทอดหลัก และบุคคลอ้างอิง โดยรายการเบื้องต้นเกี่ยวกับมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมของเขตดุสิตที่รวบรวมได้แบ่งตามแขวงต่าง ๆ ได้แก่ แขวงดุสิต แขวงวชิรพยาบาล แขวงสวนจิตรลดา แขวงสี่แยกมหานาค และแขวงถนนนครไชยศรี ประกอบด้วย

1. แขวงดุสิต ได้แก่ วัดโบสถ์สามเสน จิตรกรรมบานประตูทวารบาลรูปเทพธิดาจีน ที่วัดโบสถ์สามเสน และวัดเบญจมบพิตรดุสิตวนาราม

2. แขวงวชิรพยาบาล ได้แก่ ปากริมปลา (ตลาดบ้านญวนสามเสน) ปากหม้อญวน หรือ บั๊นกว๊น (Bánh cuốn) เกี้ยวเวียดนาม หรือ บั๊นโบดล็อก (Bánh Bòt Loc) พิธีเสกสุสานวัดนักบุญฟรังซิสเซเวียร์ สามเสน วัดนักบุญฟรังซิสเซเวียร์ สามเสน วัดคอนเซ็ปชัน (บ้านเขมร) ประเพณีทิ้งกระจาด ศาลเจ้าแม่ทับทิม สามเสน โอเลี้ยงน้ำแข็ง (ทำน้ำสามเสน) ขนมจีนไหหลำ (ศาลเจ้าแม่ทับทิม) บุฟเฟ่ต์อาหารชาววัง ขนมกง (ชุมชนวัดเทวราชกุญชร) งานแกะสลักผลไม้ (ชุมชนวัดราชาธิวาส) วัดเทวราชกุญชรวรวิหาร วัดประสาธน์บุญญาวาส วัดราชาธิวาสวรวิหาร และวัดราชาธิวาสวิหาร

3. แขวงสวนจิตรลดา ได้แก่ วัดสุคันธาราม

4. แขวงสี่แยกมหานาค ได้แก่ วัดสมณานัมบริหาร

5. แขวงถนนนครไชยศรี ได้แก่ ขนมเปี๊ยะบางกระบือ (โจ้ว ฮั่ว เตียง) ร้านมะยอด้ก ราชหน้าราชวัตร ขนมปลากริมไข่เต่า (ร้านปากกรี ตลาดราชวัตร) โรงเรียนนาฏศิลป์สัมพันธ์ วัดจอมสุตาราม วัดธรรมมาภิคาราม วัดสวัสดิ์วาริสีมาราม วัดอัมพวัน วัดแก้วฟ้าจุฬามณี วัดจันทร์สโมสร และวัดใหม่ทองเสน

สำหรับแนวทางการพัฒนาชุดความรู้เกี่ยวกับมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมของเขตดุสิต เป็นหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ฉบับ ไทย-อังกฤษ-จีน-ญี่ปุ่น เพื่อให้ได้ข้อมูลรูปแบบดิจิทัลที่น่าเชื่อถือ เป็นปัจจุบัน ทุกคน

สามารถเข้าถึงได้ และสามารถนำไปใช้อ้างอิงได้ ผู้ทรงคุณวุฒิให้ความเห็นว่า กลุ่มเป้าหมาย ถ้าเป็นเยาวชน หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ที่จัดทำขึ้นควรง่ายกับการเรียนรู้ ถ้าเป็นผู้พิการทางการมองเห็นควรมีเสียงบรรยายประกอบภาพ อาจมีภาษามือด้วย มีคลิปวิดีโอประกอบ แต่คนตาบอดมีโปรแกรมอ่าน จะไม่มีเสียงก็ได้ เนื้อหาควรมีปริมาณที่ใกล้เคียงกัน ควรเพิ่มข้อปฏิบัติ ข้อควรระวัง เนื้อหาเน้นการเล่าเรื่อง พื้นหลังกับข้อความต้องตัดกัน มาตรฐานเป็นไปตามการจัดเก็บข้อมูลวัฒนธรรม ขนาดของไฟล์ไม่ควรมีขนาดใหญ่มากเกินไป ถ้ามีคลิปวิดีโอประกอบก็ควรเป็นคลิปสั้น ๆ สุดท้ายต้องมีการคืนข้อมูลสู่ชุมชน สัญจรข้อมูล ในชุมชนหลัก ๆ ชุมชนที่พร้อม อาจทำเป็น Walking Tour บ้านญวน ที่มีความเป็นพหุวัฒนธรรม หรือชุมชนวัดสวรรค์ (ที่มีตลาดเฉพาะวันสำคัญ) และกำหนดเป้าหมายให้ชัดว่าผู้ใช้เป็นใคร นักวิชาการ คนนำชมข้อมูลในพื้นที่ มัคคุเทศน์ หรือผู้รับชมทั่วไป

ข้อมูลการสัมภาษณ์เชิงลึกจากการสัมภาษณ์ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการขับเคลื่อนเชิงนโยบายในเขตดุสิตเพิ่มเติม รวมถึงการศึกษาเพิ่มเติมจากเอกสารต่าง ๆ สามารถอธิบายได้ดังนี้

1. ในการใช้ประโยชน์จากแพลตฟอร์มคลังข้อมูลดิจิทัลภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมของเขตดุสิต พบว่าเขตดุสิตมีเครื่องมือในการขับเคลื่อนผ่านความร่วมมือกับมหาวิทยาลัยสวนดุสิต มีช่องทางในการรองรับข้อมูลที่สามารถทำให้เป็นปัจจุบันเพื่อให้เกิดความสมบูรณ์ และเป็นช่องทางหนึ่งในการดึงนักท่องเที่ยวให้เข้ามาท่องเที่ยวในชุมชนของเขตดุสิต ซึ่งก่อให้เกิดประโยชน์ต่อคนในชุมชน โดยการดึงชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมผ่านข้อมูลเกี่ยวกับชุมชนที่มีประวัติศาสตร์ที่สามารถสร้างเป็นจุดขายได้ ซึ่งจะทำให้ชุมชนสามารถรู้ตัวตนของตัวเอง และชุมชนต้องมีเป้าหมายในการขับเคลื่อนร่วมกันกับทุกฝ่าย ในการพัฒนาการท่องเที่ยวที่เกิดขึ้นยังคงต้องรักษาวิถีชีวิตชุมชน ในกลุ่มเด็กรุ่นใหม่ที่อยู่ในชุมชนต้องรู้รากเหง้าและเห็นความสำคัญของข้อมูลในชุมชนมองเห็นคุณค่าและโอกาส เป็นการสร้างอาชีพให้ชุมชน จนเกิดการพัฒนาพื้นที่อย่างต่อเนื่องตามบริบทของสังคม รวมถึงการใช้ข้อมูลจากแพลตฟอร์มคลังข้อมูลดิจิทัลภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมของเขตดุสิตเป็นข้อมูลประกอบการเรียนในสถานศึกษา

2. ในการนำไปต่อยอดในระดับพื้นที่ชุมชนหรือกลุ่มบุคคล พบว่า คลังข้อมูลดิจิทัลภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมของเขตดุสิต มีความเหมาะสมในบริบทของความเป็นเมือง คนที่อยู่ในกรุงเทพมหานครสามารถเข้าถึงพวกแพลตฟอร์มดิจิทัลได้ง่าย เกิดความสะดวกรวดเร็วและความง่ายตายเป็นลักษณะของการออกแบบใช้งานเพื่อให้เข้าใจง่าย ทำให้องค์ความรู้ถูกจัดการอย่างเป็นระบบ สามารถเก็บรวบรวมข้อมูลทั้งหมดในเรื่องของชุมชนประวัติศาสตร์ ในเรื่องของเศรษฐกิจพื้นที่เข้ามาเป็นแพลตฟอร์มเดียวกัน ผู้ที่สนใจเข้ามาดูเรื่องของศิลปวัฒนธรรมมรดกภูมิปัญญาที่สั่งสมไว้ในเขตดุสิต สามารถที่จะเข้าถึงได้โดยง่าย ทำให้ชุมชนได้รู้เรื่องราวของตนเอง เกิดความภาคภูมิใจ และที่สำคัญคนที่อยู่ในชุมชนเขตดุสิตอาจจะมีแนวคิดในการต่อยอดที่จะสร้างมูลค่าเพิ่มทั้งทางวัฒนธรรมหรือทางเศรษฐกิจ อีกทั้งในด้านของชุมชนอื่นที่อยู่นอกเขตหรือคนอื่นที่อยู่นอกเขตจากเขตดุสิต ยังสามารถเชื่อมเส้นทางท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมจากฐานข้อมูลจากเขตดุสิตไปต่อยอดทำให้เกิดแรงดึงดูดหรือความน่าสนใจมากกว่าเดิม เพราะถ้ามีแค่เขตใดเขตหนึ่ง อาจไม่สร้างความสนใจมากนัก แต่ถ้าทำร่วมกันหลายเขตก็จะเป็นการร่วมกันต่อยอดทางวัฒนธรรม เป็นเศรษฐกิจสร้างสรรค์ผ่านภูมิปัญญาที่ได้สะสม

ไว้ ซึ่งการเชื่อมต่อเขตจะเกิดประโยชน์มาก โดยนักท่องเที่ยวทั้งในกรุงเทพมหานคร หรือชาวต่างชาติที่ต้องการท่องเที่ยวแบบทริปวันเดียว (One Day Trip) ซึ่งปกติจะไปในส่วนที่เป็นสถานที่หรือจุดสำคัญที่โดดเด่นของกรุงเทพมหานคร ยังสามารถเพิ่มทางเลือกได้ และใช้ต่อยอดได้ในการพัฒนาด้านต่าง ๆ เช่น การพัฒนาด้านการท่องเที่ยว การพัฒนาด้านชุมชน เศรษฐกิจชุมชน แสดงให้เห็นว่าแต่ละชุมชนมีอัตลักษณ์อย่างไร สร้างความภาคภูมิใจในความเป็นชุมชนของตนเอง สามารถทำให้เกิดการขับเคลื่อนได้ในระดับต่อไป

3. ในเรื่องแนวทางขับเคลื่อน พบว่า คนในชุมชนมีความรู้ที่ฝังอยู่ในตัวตน (Tacit Knowledge) ซึ่งถ่ายทอดกันมา แต่ไม่สามารถที่จะทำให้เกิดเป็นรูปธรรมได้ หากสามารถทำให้เกิดเป็นรูปธรรมเพื่อนำไปขยายผลต่อจะเกิดประโยชน์เป็นอย่างมาก ช่องทางการขับเคลื่อนในชุมชนผ่านการประชุมผู้นำชุมชนที่จัดขึ้นทุกเดือน ณ สำนักงานเขตดุสิต มีทั้งไลน์กรุ๊ปในการเชื่อมต่อกับสำนักงานเขต ซึ่งเป็นช่องทางหนึ่งในการเข้าถึงกลุ่มชุมชนผ่านประธานชุมชน โดยการนำผลจากงานวิจัยไปเผยแพร่ในกลุ่มเป้าหมาย โดยการศึกษาเชิงลึกของชุมชนจะสามารถสร้างเป็นมูลค่าทางเศรษฐกิจขึ้นมาได้ เช่น อาหารทางวัฒนธรรมที่ต่อยอดมาจากมรดกทางภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม ซึ่งอาจใช้แนวคิดนี้ต่อยอดเป็นอาหารใหม่ได้ เป็นการต่อยอดเอาแนวความคิดผสมผสานเป็นองค์ประกอบเพิ่มเพื่อให้เกิดผลิตภัณฑ์ใหม่ขึ้น ทั้งเรื่องของอาหาร เครื่องจักรสาน การบริการการท่องเที่ยว เส้นทางท่องเที่ยวริมแม่น้ำเจ้าพระยาที่เชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยวกับมรดกทางวัฒนธรรม ต้องทำการประชาสัมพันธ์ควบคู่กันไป

การขับเคลื่อนเริ่มที่การขับเคลื่อนผ่านทางสำนักงานเขตดุสิต สมาชิกสภากรุงเทพมหานคร (สก.) โดยร่วมกันในการสร้างโครงการร่วมกับทางกรุงเทพมหานคร เพื่อทำให้เกิดการขับเคลื่อน หรือการทำความร่วมมือกับทางสำนักงานเขตดุสิต โดยให้ชุมชนร่วมเป็นสักขีพยาน รวมถึงให้ชุมชนนำคลังข้อมูลดิจิทัลภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมของเขตดุสิตไปใช้ในการพัฒนาพื้นที่เขตดุสิต การทำความร่วมมือจะมีผลทำให้เขาสามารถขับเคลื่อนได้ง่ายขึ้น หรือการขับเคลื่อนผ่านคณะขับเคลื่อนการมีส่วนร่วมเพื่อการพัฒนาเขตดุสิต (คพ.) ซึ่งจะมีอยู่ 50 เขต คือ มีทั้งภาคธุรกิจ ภาคเอกชน และภาคประชาชน เข้ามาอยู่ในคณะกรรมการชุดนี้

ข้อสังเกตคือ ชุมชนในเมืองเป็นชุมชนที่ไม่ค่อยให้ความร่วมมือ ถ้าเป็นต่างจังหวัดคนประกอบอาชีพคล้ายคลึงกันความต้องการจึงไปในทางเดียวกัน มีความแตกต่างกันน้อย แต่ในกรุงเทพมหานครมีอาชีพที่หลากหลาย ความสามัคคีจึงมีน้อย ขาดความร่วมมือ ขาดการรับรู้ และขาดการรักษาสิทธิของชุมชน จึงอาจจะไม่ได้มีความผูกพันกับทางประวัติศาสตร์ชุมชน หากเป็นลักษณะแบบนี้ อาจจะต้องเน้นไปที่ของการสร้างรายได้ การหาผลิตภัณฑ์ที่สามารถทำอะไรที่จะสร้างรายได้เพิ่มในการพัฒนาชุมชนต้องไปดูภูมิหลังของชุมชนแต่ละที่เพื่อที่จะผลักดันอะไรต่าง ๆ เกิดขึ้น แต่ความเข้มแข็งของชุมชนจะเป็นหลักที่สำคัญที่สุด เพราะชุมชนต้องอยู่ให้ได้ด้วยตัวเอง สำนักงานเขตดุสิตจึงให้การสนับสนุนชุมชนแตกต่างกันไปตามความพร้อมของชุมชน รวมถึงการส่งเสริมให้เยาวชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนา สร้างสื่อ และสร้างมรดกชุมชน

4. รูปแบบการขับเคลื่อน พบว่า การจะขับเคลื่อนแพลตฟอร์มคลังข้อมูลดิจิทัลภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม ต้องสร้างความรู้ให้กับคนทั่วไปก่อน ต้องใช้สื่อต่าง ๆ ช่วยประชาสัมพันธ์ โดยการถ่ายทอดศิลปวัฒนธรรมผ่านสื่อออนไลน์ การเผยแพร่ผ่านเว็บไซต์ทางคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัย

สวนดุสิต ทำบทสรุปผู้บริหาร (Executive Summary) หรืออินโฟกราฟิก (Infographic) ให้กับสื่อต่าง ๆ และต้องมีข้อมูลไม่มากจนเกินไป หรือผ่านอินฟลูเอนเซอร์ (Influencer) ทางด้านศิลปวัฒนธรรม ที่เป็นตัวแทนของ Gen X Gen Y และ Gen Z ที่สามารถสร้างความสนใจ หรือผ่านช่องทางแอปพลิเคชัน Tik Tok ที่เป็นแอปพลิเคชันที่คนส่วนใหญ่นิยมใช้ อีกช่องทางการขับเคลื่อนที่สำคัญคือ ขับเคลื่อนผ่านเว็บไซต์หลักของกรุงเทพมหานคร เป็นการยกระดับงานวิจัยให้มีมาตรฐาน และมีความน่าเชื่อถือ โดยให้คนในชุมชนมีส่วนร่วมช่วยในการเก็บรวบรวมข้อมูลร่วมกัน อีกทั้งควรมีการจัดกิจกรรมเชิงวัฒนธรรม จัดนิทรรศการส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชน โดยผ่านการประชาสัมพันธ์ร่วมกันทุกภาคส่วน

5. การสร้างโครงการกิจกรรมที่เอาไปต่อยอดขยายผลพบว่า เขตดุสิตมีสถานที่ราชการที่สำคัญ มีวังเป็นจำนวนมาก หากใช้คำว่ามรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมมาขับเคลื่อนให้เกิดมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจ แต่สภาพแวดล้อมทำให้การสร้างเศรษฐกิจทำได้ยาก เนื่องจากมีพื้นที่น้อย ไม่มีแหล่งท่องเที่ยวอย่างเป็นทางการ ทำแพลตฟอร์มคลังข้อมูลมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม จำเป็นต้องสร้างโครงการกิจกรรมที่เอาไปต่อยอดให้เกิดมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจที่ไม่ใช่เศรษฐกิจแบบการค้าเชิงพาณิชย์แต่เป็นเศรษฐกิจเชิงวัฒนธรรม ซึ่งเป็นสิ่งที่เหมาะสมสำหรับเขตดุสิต โดยการสร้างให้เป็นเศรษฐกิจเชิงวัฒนธรรม (Cultural Economy) นำมาผสมกับการท่องเที่ยว เป็นเศรษฐกิจการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม (Cultural Tourism Economy) โดยการทำเส้นทางการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เช่น เส้นทางวัฒนธรรมอาหาร เส้นทางวัฒนธรรมโบราณสถาน เส้นทางไหว้พระ เส้นทางปั่นจักรยานแบบท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม โดยมีระบบของแอปพลิเคชันมาเป็นส่วนเสริมในเส้นทางการท่องเที่ยวอันจะสามารถนำมาต่อยอดให้เกิดเส้นทางเศรษฐกิจสร้างสรรค์ได้มากขึ้น ซึ่งเป็นรูปแบบที่เหมาะสมกับเขตดุสิตมากที่สุดเมื่อเทียบกับเศรษฐกิจระบบอื่น และจำเป็นต้องสร้างระบบการถ่ายทอดองค์ความรู้ให้กับคนรุ่นใหม่เพื่อให้เกิดการซึมซับด้านมรดกทางวัฒนธรรม

แพลตฟอร์มคลังข้อมูลดิจิทัลภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมนี้ จึงเป็นระบบที่สามารถช่วยสร้างองค์ความรู้ได้เป็นอย่างดี สามารถสร้างกิจกรรมจากชุมชนที่มีอัตลักษณ์ของตนเองสูง หาแหล่งสถานที่ที่มีประวัติศาสตร์โดยการเชื่อมต่อกัน จัดโครงการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวชุมชน ชุมชนต้องมีส่วนร่วมในการรักษาประวัติศาสตร์ ทั้งสถานที่และเรื่องราวต่าง ๆ ไว้ เพื่อให้เกิดความยั่งยืน ควรดึงส่วนราชการอื่นที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเข้ามาร่วมสร้างกิจกรรม ผ่านการใช้แพลตฟอร์มฯ ที่รวบรวมทางข้อมูลต่าง ๆ เพื่อเป็นข้อมูลเกี่ยวกับการท่องเที่ยว ถือว่าเป็นโมเดลต้นแบบให้กับเขตอื่นด้วย ซึ่งมีส่วนช่วยในการสนับสนุนระบบเมืองอัจฉริยะ (Smart City) โดยส่วนที่ต้องมีเพิ่มเติม คือ แผนที่ท่องเที่ยว

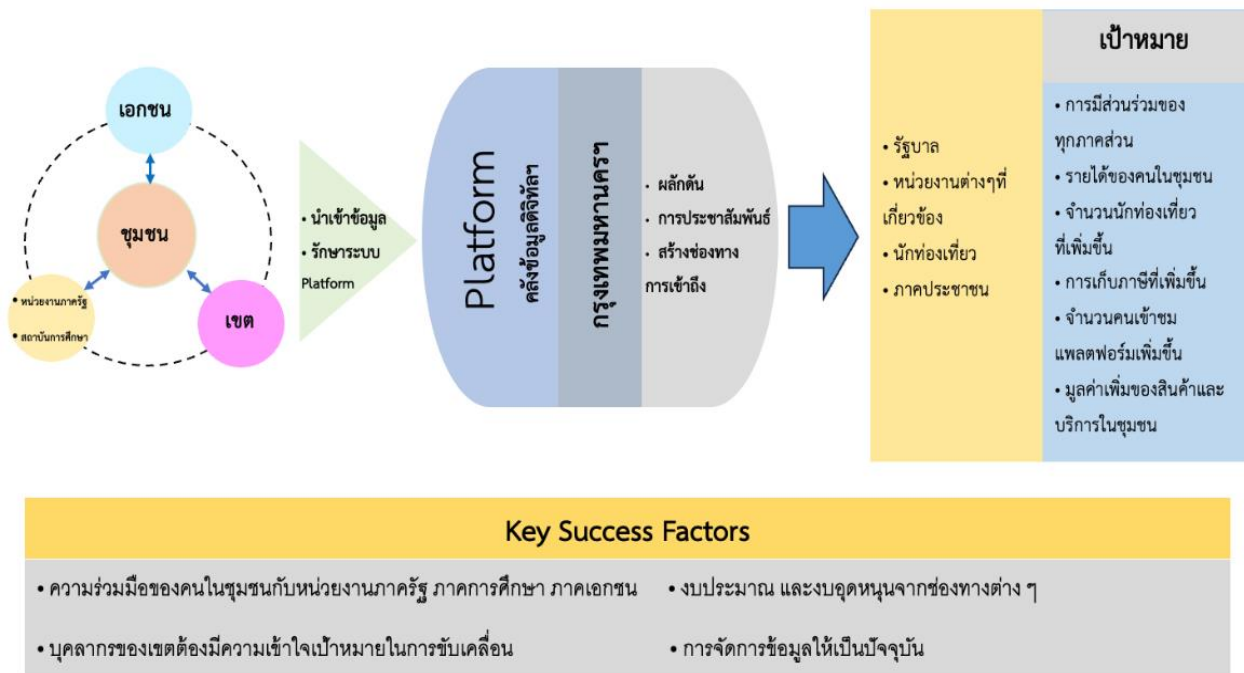
6. ปัจจัยความสำเร็จพบว่า การสร้างความร่วมมือที่เป็นภาคีภายในเขตดุสิต ต้องมีโครงสร้างทางการผ่านการประชุม 5 ความร่วมมือ ประกอบด้วย (1) คณะขับเคลื่อนการมีส่วนร่วมเพื่อการพัฒนาเขตดุสิต (คพว.) เป็นคณะทำงานที่ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครให้ความสำคัญ จึงมีโอกาสสูงที่จะทำให้เป็นรูปธรรม (2) สำนักงานเขต มีงบประมาณอยู่แล้ว แต่ยังใช้งบประมาณระบบเดิมคือ เวลาทำอะไรต้องเขียนของงบบ้านกรุงเทพมหานคร ในแผนงบประมาณในหมวดเศรษฐกิจสร้างสรรค์เพิ่มเติมของเขต ซึ่งชุมชนต้องได้รับประโยชน์ร่วม (3) ควรดึงผู้ประกอบการในเขตดุสิตเข้ามามีส่วนร่วมในเรื่องของเงินสนับสนุน ผ่านการทำ

กิจกรรม CSR ซึ่งผู้ประกอบการได้ประโยชน์ในการปลดหย่อนภาษี (4) ชุมชน สำคัญที่สุด เนื่องจากคนในชุมชนไม่ค่อยมีเวลาว่าง ต้องทำการประสานเป็นกลุ่ม ๆ ไม่ต้องประสานทั้งหมดเพื่อลงในรายละเอียด ในการร่วมกันสร้างเส้นทางท่องเที่ยว (5) มหาวิทยาลัยสวนดุสิต ซึ่งอยู่ภายใต้การกำกับของกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (อว.) ต้องนำโครงการไปกำหนดในแผนของมหาวิทยาลัยเพื่อของบประมาณของ อว. ซึ่งปัจจุบัน เศรษฐกิจสร้างสรรค้นับเป็นนโยบายสำคัญของรัฐบาล

การวัดผลความสำเร็จ สามารถทำได้โดยแยกเป็น 4 ประเด็น ประกอบด้วย 1) ความร่วมมือของชุมชนกับหน่วยต่าง ๆ ในพื้นที่ ส่วนราชการ สถาบันการศึกษา ให้มีส่วนช่วยขับเคลื่อน 2) บุคลากรของเขตดุสิตต้องมีความเข้าใจในเป้าหมายของการขับเคลื่อน โดยแนวทางการขับเคลื่อนโดยมีเป้าหมายที่ชัดเจนร่วมกัน 3) งบประมาณและงบอุดหนุนจากช่องทางต่าง ๆ และ 4) การจัดการข้อมูล ต้องทำข้อมูลให้เป็นปัจจุบันอยู่เสมอ

ข้อเสนอแนะ ประกอบด้วย 1) การพัฒนาแพลตฟอร์มคลังข้อมูลดิจิทัลภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม ต้องมีเมนูที่ชัดเจน เช่น เมนูรวบรวมประวัติศาสตร์ในพื้นที่ ในเรื่องเศรษฐกิจในพื้นที่ การเดินทางในพื้นที่ เช่น รถไฟฟ้าใต้ดิน รถประจำทางสาธารณะ หน่วยงานราชการสำคัญ แพลตฟอร์มคลังข้อมูลดิจิทัลภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม ที่สร้างขึ้นต้องมีเนื้อหาที่คนต้องการค้นหาจึงจะเป็นที่นิยม 2) การพัฒนาช่องทางต่าง ๆ ในการเข้าถึงข้อมูล กล่าวคือ ต้องทำให้เมื่อคนคิดถึงที่ท่องเที่ยว 1 ใน 10 ต้องมีเขตดุสิตเป็นหนึ่งในนั้น 3) ในเรื่องราวของชุมชนเกิดการขาดช่วง เพราะผู้คนออกไปประกอบอาชีพนอกบ้าน จึงต้องมีการเตรียมความพร้อมเรื่องการบริหารจัดการ เพื่อสร้างความเข้มแข็งในการดำเนินงานด้านวัฒนธรรม ให้เกิดความต่อเนื่องและยั่งยืน และ 4) สิ่งที่สำคัญสำหรับการขับเคลื่อนในชุมชน คือ ชุมชนต้องมีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนจริง ๆ และต้องเป็นความต้องการของชุมชนอย่างแท้จริง

การสร้างแพลตฟอร์มคลังข้อมูลดิจิทัลภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมของเขตดุสิต เพื่อนำไปสู่การขับเคลื่อนเชิงนโยบาย สรุปได้ดังภาพต่อไปนี้

ภาพที่ 2 การสร้างแพลตฟอร์มฯ เพื่อนำไปสู่การขับเคลื่อนเชิงนโยบาย

ที่มา: การวิเคราะห์โดยนักวิจัย

อภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษาการสร้างแพลตฟอร์มคลังข้อมูลดิจิทัลภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมของเขตดุสิต เพื่อนำไปสู่การขับเคลื่อนเชิงนโยบาย สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

ชุดความรู้มรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมเขตดุสิตที่รวบรวมได้นั้นจะเห็นได้ว่า เขตดุสิตมีความเป็นพหุวัฒนธรรมผู้คนอยู่ร่วมกันหลายเชื้อชาติทั้งไทย จีน เขมร และเวียดนาม (ญวน) ทำให้เกิดความหลากหลายของวัฒนธรรมเหมาะที่จะเป็นแหล่งเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม จึงต้องมีการจัดเก็บข้อมูลอย่างเป็นระบบสอดคล้องกับ Chirakitnimit and Laoakka (2021) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนาค้นคว้าข้อมูลดิจิทัลมรดกทางวัฒนธรรมจังหวัดลำพูน การวิจัยพบว่า ข้อมูลมรดกทางวัฒนธรรมของจังหวัดลำพูนที่มีอยู่ในแต่ละแห่งมีความคลาดเคลื่อนและไม่ครบถ้วน การพัฒนาค้นคว้าข้อมูลดิจิทัลจะสามารถใช้บันทึกและพัฒนาข้อมูลมรดกทางวัฒนธรรมที่สำคัญ ช่วยอำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยว ส่งเสริมสินค้าหรือบริการที่สื่อถึงวัฒนธรรม และสอดคล้องกับงานวิจัยของ Rai and Gupta (2022) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง เทคโนโลยีสำหรับการติดตามเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน: กรณีศึกษาของประเทศเนปาล การวิจัยพบว่า แพลตฟอร์มออนไลน์สามารถช่วยลดช่องว่างของข้อมูล ทำให้ข้อมูลเข้าถึงได้ในทุกระดับ สามารถทำข้อมูลให้เป็นปัจจุบันที่มีความน่าเชื่อถือและสามารถติดตามความคืบหน้าได้ ดังนั้นการนำชุดความรู้เกี่ยวกับมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมของเขตดุสิตไปจัดทำเป็นคลังข้อมูลดิจิทัลในแพลตฟอร์มต่าง ๆ จะเป็นประโยชน์สำหรับสำนักงานเขตดุสิตที่จะนำไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาชุมชนต่อไป

จากการศึกษาการสร้างแพลตฟอร์มคลังข้อมูลดิจิทัลภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมของเขตอุตสาหกรรม เพื่อนำไปสู่การขับเคลื่อนเชิงนโยบาย มีผลการวิจัยในเรื่องของการดำเนินการขับเคลื่อนแพลตฟอร์มคลังข้อมูลดิจิทัลภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมที่สำคัญ ประกอบด้วย การผลักดันแพลตฟอร์มคลังข้อมูลดิจิทัลภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม การประชาสัมพันธ์ การสร้างช่องทางการเข้าถึง โดยมุ่งหวังให้เกิดการสร้างการรับรู้แก่คนทั่วไป สอดคล้องกับ Sriwatanapon (2022) พบว่า ความท้าทายของงานประชาสัมพันธ์หลังโควิด-19 ยุคสมัยที่แพลตฟอร์มของสื่อเปลี่ยนแปลง ต้องมีการปรับตัวการทำงานของประชาสัมพันธ์ โดยการวางแผนประชาสัมพันธ์ต้องสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงในแง่ของรูปแบบการนำเสนอเนื้อหา และแพลตฟอร์มคลังข้อมูลดิจิทัลภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมที่นำเทคโนโลยีมาเป็นเครื่องมือมีความพร้อมในการประสานงานกับสื่อ ผ่านเนื้อหาและข้อความที่กระชับเพื่อให้สื่อสารได้ตรงกลุ่มเป้าหมาย สอดคล้องกับ Malasin, Phattanagosai, and Sirichodnisakorn (2022) พบว่า การสร้างการรับรู้สู่ระดับสากล ทำให้แพลตฟอร์มดิจิทัลที่พัฒนาขึ้นเป็นที่รู้จัก จึงเป็นสิ่งสำคัญที่ต้องมีการหาช่องทางในการสื่อสารกับลูกค้าทั่วโลกให้รู้จักกับแพลตฟอร์มฯ ด้วยการโฆษณา ประชาสัมพันธ์ ให้เห็นถึงประโยชน์จากการใช้งาน เน้นการสร้างภาพลักษณ์ที่ดีให้กับแพลตฟอร์มให้สามารถเข้าถึงกลุ่มลูกค้าได้ในทุกระดับเพื่อกระตุ้นให้เกิดการเข้ามาใช้ช่องทางดิจิทัลแพลตฟอร์มในการวางแผนการท่องเที่ยว

ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับแพลตฟอร์มคลังข้อมูลดิจิทัลภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม ประกอบด้วย หน่วยงานภาครัฐ หน่วยงานภาคเอกชน นักท่องเที่ยว รวมถึงภาคประชาชน ซึ่งเป้าหมายของการขับเคลื่อน ได้แก่ การมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน รายได้ของคนในชุมชน จำนวนนักท่องเที่ยวที่เพิ่มขึ้น การเก็บภาษีที่เพิ่มขึ้น จำนวนคนเข้าชมแพลตฟอร์มคลังข้อมูลดิจิทัลภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมเพิ่มขึ้น มูลค่าเพิ่มของสินค้าและบริการในชุมชน สอดคล้องกับ Noriya, Yodmongkol, Jarueksil, Putthasri, and Sriburi (2024) พบว่า แนวทางการมีส่วนร่วมของเครือข่ายภาคเอกชนต่อกระบวนการนโยบายสาธารณะ: การขับเคลื่อนดิจิทัลแพลตฟอร์มด้านสุขภาพภายใต้โมเดลเศรษฐกิจสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน โดยการมีส่วนร่วมการดำเนินนโยบายของภาครัฐ การสร้างและประยุกต์ใช้นวัตกรรมจากความคล่องตัวในการบริหารจัดการที่ตอบสนองความต้องการของสังคม และการสร้างการขับเคลื่อนนโยบายสาธารณะแบบมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนอย่างเป็นรูปธรรม การกำหนดยุทธวิธีการทำงานที่เหมาะสมและเป็นไปได้ที่จะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงและการขับเคลื่อนแพลตฟอร์มอย่างแท้จริง โดยเน้นไปที่การมองปัญหาองค์รวม และยังสอดคล้องกับ Rugchatjaroen and Ploywan (2017) พบว่า ปัจจัยที่สนับสนุนให้เกิดความสำเร็จในการดำเนินงานของสำนักงานคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ (สช.) คือ หลักการทำงานในการขับเคลื่อนนโยบายสาธารณะเพื่อสุขภาพโดยเน้นที่กระบวนการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนเป็นสำคัญ ซึ่งเป็นหลักการและหัวใจสำคัญที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ. 2550 โดยสร้างกลไกสำคัญของการมีส่วนร่วมผ่านการจัดรูปสมัชชาที่มาจากทุกภาคส่วน ตามหลักที่เรียกว่า สามเหลี่ยมเขยื้อนภูเขา ประกอบด้วยภาคีเครือข่ายสมัชชาที่มาจากภาครัฐ ภาควิชาการ และที่สำคัญคือ ภาคประชาสังคม เริ่มตั้งแต่การกำหนดประเด็น การเสนอประเด็น การเลือกประเด็น และการ

ตัดสินใจในประเด็น มีองค์ประกอบที่สำคัญคือ การสร้างความตระหนักในเรื่องของความเป็นเจ้าของร่วมของภาคประชาชนและภาคส่วนอื่น

ข้อเสนอแนะการวิจัย

ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลวิจัยไปใช้

จากผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่า การสร้างแพลตฟอร์มคลังข้อมูลดิจิทัลมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมของเขตดุสิต เพื่อนำไปสู่การขับเคลื่อนเชิงนโยบาย ได้แก่

1. สำนักงานเขตดุสิตสามารถนำชุดความรู้เกี่ยวกับมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม เขตดุสิต และแพลตฟอร์มคลังข้อมูลดิจิทัลมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมของเขตดุสิต ไปใช้เพื่อการจัดการทุนทางวัฒนธรรมสำหรับพัฒนาเขตดุสิตตามแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ (5) ประเด็นการท่องเที่ยว ในการพัฒนาระบบนิเวศการท่องเที่ยว โดยการพัฒนาฟื้นฟูแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม พัฒนาชุมชน ผู้ประกอบการ และบุคลากรด้านการท่องเที่ยว รวมถึงส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนและประชาชนในการพัฒนาการท่องเที่ยวในพื้นที่

2. นำองค์ความรู้ที่ได้ไปใช้ในการขับเคลื่อนการนำผลงานวิจัยไปสู่การใช้ประโยชน์เชิงนโยบายของสำนักงานเขตดุสิต และกรุงเทพมหานคร

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

ในการวิจัยครั้งต่อไปควรเพิ่มการศึกษาในแหล่งภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมเพิ่มเติมเพื่อให้เกิดการเก็บรวบรวมข้อมูลของเขตดุสิตมากที่สุด เพื่อนำข้อมูลไปพัฒนาแพลตฟอร์มคลังข้อมูลดิจิทัลมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมของเขตดุสิต และควรศึกษาถึงปัจจัยที่ทำให้นักท่องเที่ยวเลือกที่จะมาท่องเที่ยวในพื้นที่เขตดุสิต ได้แก่ การต่อยอดองค์ความรู้ให้สืบเนื่องต่อไป โดยการ “สร้างนักร้องความหมายทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมของชุมชนเขตดุสิต” ซึ่งมีความเป็นพหุวัฒนธรรม สร้างกระบวนการเรียนรู้ที่จะพัฒนาเยาวชนในพื้นที่ให้เป็นนักร้องความหมายทางวัฒนธรรมที่รู้จัก เข้าใจถึง “ราก” ที่มีศักยภาพทางประวัติศาสตร์ในพื้นที่ และสามารถถ่ายทอดเรื่องราวจากการเล่าเรื่อง บรรยาย นำชม หรือสื่อความหมายของพื้นที่ให้แก่ผู้อื่นได้ เพื่อเป็นการปลูกฝังความรักท้องถิ่นซึ่งเป็นย่านที่มีประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมชุมชนเมืองที่สำคัญแห่งหนึ่งของกรุงเทพมหานคร

เอกสารอ้างอิง

Act on Promotion and Conservation of Intangible Cultural Heritage, B.E. 2559. (2016, March

1). *Royal Thai Government Gazette*. Volume 133 Part 19A, pp. 1-9. [in Thai]

Chirakitnimit, N., & Laoakka, S. (2021). Development of the Lamphun digital cultural heritage archive to promote the creative economy. *Journal of Humanities and Sciences Nakhon Phanom University*, 11(3), 251-266. [in Thai]

- Department of Cultural Promotion. (2016). *Promotion and Conservation of Intangible Cultural Heritage Act, B.E. 2559 and convention for the safeguarding of the intangible cultural heritage, 2003*. Bangkok: Department of Cultural Promotion. [in Thai]
- Department of Cultural Promotion. (2022). *Categories of intangible cultural heritage*. Retrieved from <https://ich-thailand.org/news/detail/631ede54b4ed5aa03031aa00> [in Thai]
- Dusit District Office. (2023). *Annual action plan 2023 of Dusit District Office*. Retrieved from <https://odl.parliament.go.th/handle/20.500.13072/600841> [in Thai]
- Jaisuda, T. (2021). *Cultural jewelry design*. Bangkok: Faculty of Fine Arts, Srinakharinwirot University. [in Thai]
- Komkom, K. (2009). *Data warehouse* (2nd ed.). Bangkok: KTP Comp & Consult. [in Thai]
- Malasin, S., Phattanagosai, T., & Sirichodnisakorn, C. (2022). Guidelines for digital platform development to create competitive advantage for hotel business in Thailand. *Journal of MCU Peace Studies*, 10(4), 1545-1559. [in Thai]
- Noriya, W., Yodmongkol, N., Jarueksil, S., Putthasri, W., & Sriburi, S. (2024). The guidelines for the participation of private sector networks in public policy processes: Driving digital health platforms under the Bio-Circular-Green (BCG) economy model. *Journal of Sports Science and Technology*, 24(1), 8-19. [in Thai]
- Pantiya, S. (2019). *NAVANURAK: Technology for conservation*. Retrieved from <https://www.nectec.or.th/innovation/innovation-software/navanurak-preservation.html> [in Thai]
- Phundeamvong, C. (2016). Processes and participation in driving public housing policy of the four regions slum network. *Journal of Social Research*, 39(1), 73-108. [in Thai]
- Rai, S. K., & Gupta, A. K. (2022). Digital technology for monitoring the sustainable development goals: A case of Nepal. *Local Administration Journal*, 16(1), 1-22.
- Rugchatjaroen, K., & Ploywan, P. (2017). Factors contributing to success, problems, obstacles and limitation in public health policy driven of the National Health Commission Office of Thailand. *MFU Connexion: Journal of Humanities and Social Sciences*, 6(1), 142-161. [in Thai]
- SDG Move Team. (2021). *SDGs updates: Why do Thai public policies (still) not achieve sustainability?*. Retrieved from <https://www.sdgmovement.com/2021/09/07/sdg-updates-reasons-why-thais-public-policy-has-not-yet-sustainable/> [in Thai]

Singhasuwan, S. (2022). *How is a data warehouse different form a database?*. Retrieved from https://race.nstru.ac.th/home_ex/blog/topic/show/6160 [in Thai]

Sriwatanapon, K. (2022). Challenges of PR works after COVID-19, the era of changing in media platforms. *Journal of Technical Education Development*, 34(122), 15-24. [in Thai]

Warathummo, P., Santacitto, S., & Sodprasert, S. (2021). Public policy formulation of the Thai government. *Journal of MCU Nakhondhat*, 8(3), 29-43. [in Thai]